

Koldingbogen

ÅRSTAL:	1975
FORFATTER:	Poul Sørensen
TITEL:	Da fodspporten kom til Kolding
KORT RESUME:	Kolding idrætsforenings historie

Da fodsporten kom til Kolding

af fabrikant Poul Sørensen

Hvis man i det herrens år 1975 skulle have fået den opfattelse, at interessen for motion, for legemets pleje og sundhed, er et forholdsvis moderne fænomen, ja så må man revidere denne opfattelse, for denne interesse er nemlig meget gammel, ja historisk, husk blot grækernes idrætskampe i den klassiske oldtid.

Her i landet voksede interessen for idræt langsomt frem gennem årene 1700 til 1860 for derefter at brede sig til hele landet efter den ulyksalige krig i 1864.

Et morsomt vidnesbyrd om, at man interesserede sig for bemærkelsesværdige sportspræstationer i Danmark for 80 år siden, får vi gennem et brev der i 1895 blev sendt til en ganske ung boghandlerkommiss i Kolding, Chr. Gundersen, fra en af den tids dygtige sportsfolk: underkorporal A. Th. Jensen, Livgardens kaserne i København.

Brevet er i Kolding Idrætsforenings besiddelse, dette brev blev nemlig årsag til at foreningen blev stiftet for 80 år siden, brevet lød således:

København, 27. juli 1895.

Hrr. Chr. Gundersen, Kolding.
Nærværende kunne måske synes Dem en del besynderligt, at jeg, en Dem fuldstændig ubekendt her tager lejlighed til at skrive til Dem.

Sagen er i anledningen af en notits i en del af de danske provinsblade om en fodvandring, foretaget af en ung boghandlerkommiss fra Kolding. — Kolding til Hamburg og retur. Da der yderligere omtales at vedkommende fodgænger ved tidligere lejligheder også har foretaget længere fod-

ture, så var jeg næsten sikker på med vished at kunne sige, at den unge fodgængers navn var Gundersen.

Måske har jeg ret, måske uret!

Har jeg ret, så vil jeg herved benytte lejligheden til at yde Dem min kompliment for Deres ypperlige præstation. 33 danske mil i 56 timer.

Det er flot gået, så flot som vist kun meget få fodsportsmænd kunne gøre Dem efter. Jeg har selv i et antal af år dyrket fodsporten lidenskabeligt, men en præstation som den ovennævnte kan jeg dog ikke opvise. Herovre i byen har turen vakt opsigt, naturligtvis specielt blandt byens fodsportsforeninger, men jeg er forvisset om at den havde vakt endnu større opsigt og opmærksomhed, såfremt at De havde refereret turens enkeltheder i et eller andet blad. Det ville uden tvivl have gjort propaganda for sporten.

Jeg er medstifter og medlem af »Københavns Fodsportsforening« og kender som følge deraf lidt til de fleste af fodsportens banebrydere herhjemme. Det har selvfølgelig derfor været mig en glæde at se og høre at man i Kolding gentagne gange har forsøgt sine evner på denne min yndlingsport og nu endelig præsteret som den sidste tur viser en præstation af betydning.

Tillad mig et spørgsmål. Kunne der være mulighed for dannelsen af en fodsportsforening i Kolding? Som jeg ser i bladene for den sidste tid, har »Dansk Turistforening« oprettet en

- for sporten har vi kær vi alle sportsmænd er, men intet står som fodboldspil vort hjerte nær

filial i Kolding, som har vundet god tilslutning. Hvad mener De om byen foruden en turist- også var i besiddelse af en fodsportsforening? Overvej dette og agiter for sagen.

I disse dage er der stiftet en klub i Nykøbing F., som synes at finde tilslutning. I det mindste taler jeg i morgen søndag med foreningens formand, også en boghandlerkommiss Calberg om sagen, og kan da få at vide hvorledes det står til der nede i den bekendte sportsby.

Nævnte hr. Calberg deltager i »Københavns Fodsportsforenings« 30.000 meters kappgang på Roskildelandevej i morgen d. 28'. Dels for at forsøge sig i en kamp mod københavnerne, dels også for på nært hold at stifte bekendtskab med hurtiggangens form og metode. Målet ved denne kappgang, der er den første på landevej i år, er at nedsætte den skandinaviske rekord fra 1893 på 3 timer 9 min. 52 $\frac{1}{3}$ sek.

Da jeg har fornøjelsen af at have rekorden, men desværre på grund af militærtjeneste er forhindret fra at forsvare den, kan De nok tænke Dem at dagen i morgen vil få en del interesse for mig.

Deltagerne vil denne gang starte med 5 mins. mellemrum, man vil der ved opnå bedre tider og er ligeledes fritaget for de hyppige småspurter.

Findes der andre unge mennesker i Kolding som øver sig i gangsport? Såfremt dette er tilfældet var der måske mulighed for en konkurrence i fremtiden.

Såfremt De læser sportsbladet »Ildræt« der er medlemsblad for »K.F.F.« så vil De sikkert have set, at man arrangerer en større sportsfest i begyndelsen af september måned på Rosenborg eksercerplads. I forbindelse med denne sportsfest arrangeres en 50 miles landevejsmarch søndagen den 8. september. Denne march vil sikkert blive en af den danske fodsports vigtigste begivenheder i år. En af vore bedste fodgængere hrr. assistent Reingaard var jo i Tyskland i foråret og sejrede som bekendt i kappangen Berlin—Stettin. Fra den kant kan vi vente konkurrenter, der trakter efter revanche; men også fra Sverrig og Norge ventes fodgængere, så et mere interessant sportsstævne for fodgængere kan næppe tænkes.

I parentes bemærket ville jeg næsten opfordre Dem til at deltage, som måske eneste repræsentant for Jylland. Til den tid håber jeg at kunne komme til at deltage, men min træning til den tid vil jo være en del mangelfuld.

Se her Hrr. Gundesen, tillader jeg mig at sende Dem denne korrespondance; det er mig ikke utænkeligt at De vil smile, og på min anmodning om at indlade Dem i korrespondance med mig, ryste på hovedet. Kunne De derimod ønske at høre lidt om de danske fodsportsforhold, så vil det være mig en glæde at opfylde Deres ønske.

Med sportslig hilsen tegner jeg

A. Th. Jensen.

P.S.

Min nuværende adresse er:
Underkorporal A. Th. Jensen,
Livgardens liniebataillons 3 komp.
Livgardens kaserne,
København K.

Brevet fik den ønskede virkning, for ved et møde på Høj-skolehjemmet d. 15. oktober 1895 blev foreningen stiftet under navnet Kolding fodsports Klub og Chr. Gundesen blev foreningens første formand.

I de første år var det almindeligt, at man samledes om søndagen 20—25 unge mennesker, hvorefter man gik ud til en af de nærmeste kroer eller landsbyer, f. eks. Vamdrup, Egtved, Christiansfeld o. l. Her spillede man så langbold, og turen gik tilbage med sang og klang, det gode humør var i højsædet.

Ved et fodsportsstævne på Cyklebanen 1898. Stående fra v.: Niels Staugaard, I. Christensen, Marius Wonsyld, Hans Rasmussen (Onkel Hans), Kr. Rose, Martin Christensen, Kommis Andersen, J. M. Friis, Nybo, Chr. Gundesen, Jørgen Jasper, knælende: Barber Knudsen, Wonsyld, Valdemar Andersen, Peter Jochumsen, Erik Hansen, Sundahl, liggende: Kommis Robert Sørensen, Funder Jensen, Victor Andersen og Kommis Hansen.

Gymnastikken indførtes på et meget tidligt tidspunkt, og det var en pligt for medlemmerne at deltage, gymnastikken foregik i Borger skolens gymnastikhus, men ellers var det gangen som medlemmerne energisk tog fat på, og der blev sat mange lokale kappangsrekorder på Koldings landeveje som jo var den første træningsplads, også løb blev dyrket på landevejen.

Man fik dog snart lov til at benytte Koldinghus staldgård som træningsplads, her holdt Kolding Cykleklub til, og man kom straks i samarbejde med hinanden, idet det første stævne foreningens sportsfolk deltog i, var arrangeret af cykleklubben på Staldgården i 1896 med både gang, løb og cykelløb på programmet.

Banen på Staldgården var kun ca. 200 m i omkreds, så man forstår ikke, at cykelrytterne kunne undgå at blive rundtosse. Foreningen deltog med følgende medlemmer: Marius Wonsyld, Niels Hansen, Erik Hansen og Martin Christensen,

sidstnævnte vandt bl. a. 100 m løbet (1/2 baneomgang) og fik i præmie — en cykelpumpe.

Nogle af disse sportsfolk skulle senere blive blandt Jyllands bedste fodsportsfolk. Staldgården var egentlig en helt god træningsplads, for hvis vejret ikke tillod udendørstræning, så fortsatte man i ridehuset, hvor man løb rundt eller trænede i jernvægtsøvelser, brydning eller gymnastik, man var jo ikke specialist dengang, man dyrkede alle idrætsgrene.

I 1897 tog fodsporten yderligere fart, der arrangeredes idrætsfester både i Kolding, Fredericia, Vejle m. v. hvor medlemmerne deltog og kom hjem med præmier, som regel medaljer. På Staldgården afholdtes bl. a. fest d. 23. maj med 1/4 mil kappang (10 gange Staldgården rundt) og med løb på programmet.

Det varede dog ikke længe, før man også viste fodboldspillet offentligt, allerede samme sommer — i juni måned 1897 — inviterede Kolding Fodsports

Klub, Bække Sportsforening til en fodboldkamp på Staldgården, og en lang og drøj kamp blev udspillet, før Kolding efter 2¼ times kamp blev sejrherre med 1 mål og 26 frispark, de sidste talte med i regnskabet dengang. Spillet foregik i lange benklæder og fedtlæderstøvler, og der var ikke megen plan over spillet, der var gerne 20 spillere om bolden hele tiden, og banen var hård og knoldet. Efter kampen var der livlig fællesspisning på Alhambra, og Kolding fik overrakt en faneplade.

Også en anden sportsgren havde hjemme på Staldgården i disse år, det var atletsporten og den blev dyrket i Kolding Atlet Klub, klubben blev overtaget af Kolding Idrætsforening år 1900, den havde øvelseslokale i ridehuset og var stiftet 1896, det var maskinarbejder Frands Sørensen (der senere blev pantefoged) der indførte brydesporten i Kolding, han havde været på valsen og lært brydefinesserne i Hamborg. En anden af de kendte brydere eller atleter fra denne tid var snedker H. H. Soll (der senere blev borgmester), og blandt medlemmerne var så kendte navne som møbelfabrikant A. L. Johansen, og tobaksfabrikant S. W. Bruun. Man måtte træne hver søndag formiddag fordi der ikke var kunstigt lys om aftenen i ridehuset. Koldingbryderne blev meget berømte og vandt efterhånden næsten alle de kampe de deltog i. Man gjorde også meget ved træningen og holdt streng justits, det var f. eks. en fast regel, endda med bødeansvar, at ingen nød spiritus en måned før et stævne. Ved stævnerne havde koldingatleterne flotte tableauer, hvor en mand bar fra 3 op til 16 mand i forskellige stillinger, man kastede og jonglerede med vægte og jernkugler, og gjorde alle vegne stor lykke.

1897 Kolding Fodboldklub til stævne i Fredericia hos Fredericia Fodboldklub »Skjold«.

Fra en stor gymnastik- og sportsfest d. 24. juni 1900 på Olympia mellem Vejen og K.I.F. Dommerne og bestyrelsesmedlemmerne i forreste række. Fra venstre: Murermester Andreasen, Ludv. Pedersen, H. Pedersen, Hans Andersen, H. Hansen, Jens Jensen alle K.I.F., Købm. Lund, Vejen. Madsen Lassen K.I.F. og Mørk, Vejen.

I 1898 kom der ekstra skub i sporten i Kolding, det skyldtes at cykleklubben havde flottet sig til at anlægge en stor cykelbane »Olympia«, hvor stadion ligger i dag, klubben flyttede altså fra Staldgården, og Kolding Fodboldklub flyttede med, og derved blev træningsforholdene endnu bedre. Lejevilkårene var fordelagtige; årlig leje 40 kr. + 25 % af eventuelle idrætsstævners overskud. Man måtte træne

hver aften og spille fodbold hver anden søndag formiddag, samt hver mandag, torsdag og lørdag aften.

Den 10. juli 1898 afholdt foreningen sit første storstævne på »Olympia«, idet man for første gang tog konkurrencen op med de skrappe københavnere, der var ubeskedne nok til at vinde alle stævnets øvelser, som udelukkende bestod af kapgang og løb, bl. a. løb mellem cyklister

Fra det første københavnske fodboldbesøg i Kolding 2. pinsedag 1901 hvor det københavnske hold (de tværstribede) vandt over K.I.F. med 20-0.

og fodløbere. Stævnet fik stor betydning, idet Koldings og de øvrige jyske fodsportsfolk her for første gang så pigsko, som københavnernes allerede brugte på det tidspunkt. Bogbinder Martin Christensen der var foreningens bedste sprinter, og jydsk mester i 100 m løb, optog ideen og forhandlede derefter pigsko til sine sportskammerater.

Også i 1899 afholdtes en stor idrætsfest på »Olympia« og det var nu almindeligt, at der var stævne eller idrætsfest hvert år i de nærmeste byer, hvor man deltog. Præmierne var ikke helt almindelige efter vore begreber, f. eks. vandt Martin Christensen 2 lange piber i hækkeløb, og det var almindeligt at vinde skrivetøj o. l.

Bemærkelsesværdigt ved denne første periode før århundredskiftet er også de mange generalforsamlinger. Skulle en sportsmand deltage i en konkurrence i en fremmed by, var det næsten nødvendigt at indkalde til ekstraordinær generalforsamling, der derefter ved afstemning vedtog at sende manden af sted. Ef-

ter hvert stævne var der stor fest, men en fest på den tid var noget ganske andet familiært end nu, man havde sin far og mor med, og mødte op med alle sine medailler på brystet.

Også foreningens klubblem har sin egen historie og udvikling i de 5 første år. Det første emblem var højst besynderligt, det forestillede en fodbold på ben med hat på, medens det næste emblem var mere koldingpræget med Koldinghusruinen på rød-hvid baggrund, først i 1899 gik man over til kløverbladet som stadig er foreningens symbol.

Efter 5 års virke ændrede man i 1900 foreningens navn fra Kolding Fodsports Klub til Kolding Idræts-Forening, og foreningen gik ind i en stor udvikling med et meget alsidigt program der

strakte sig lige fra folkedans, til stort set alle former for sport som f. eks. tennis, roning, cricket, svømning og til børneidrættten, hvor man i 1900 oprettede en ungdomsskole. Man havde fremsyn dengang og samtidig var man meget selskabelige og afholdt fester, bazarer og revyer.

Denne artikel skulle gerne have givet et lille indtryk af forholdene for sporten i Kolding før århundredskiftet, men det bør nok nævnes at Kolding Idræts-Forening i dag, efter 80 års virke i byens tjeneste, stadig er i fin form. Foreningen har i de sidste 75 år været Koldings største idrætsforening og tæller i dag over 2000 medlemmer i de idrætslige afdelinger, derudover findes der en meget aktiv støtteforening der ligeledes har over 2000 medlemmer.

Så det er stadig ikke uden grund at det gode humør altid har præget K.I.F. — hør blot når vore fodboldspillere synger deres kampsang til melodien: I natten klam og kold.

Hør, gutter, nu en sang,
vi synge vil engang,
og det skal rigtig være
no'et med fynd og klang.
Det altid høres bør,
ja, lige til vi dør,
vi K.I.F.'er har
et vældigt godt humør.
Med muntert blink i øjet,
og hovedet hævet højt,
går livets dans fornøjet,
er det end nok så drøjt.
For sporten har vi kær,
vi alle sportsmænd er,
men intet står som
fodboldspil vort hjerte nær.

1895

1897

1899

1900

1915

Foreningens emblemer gennem årene.